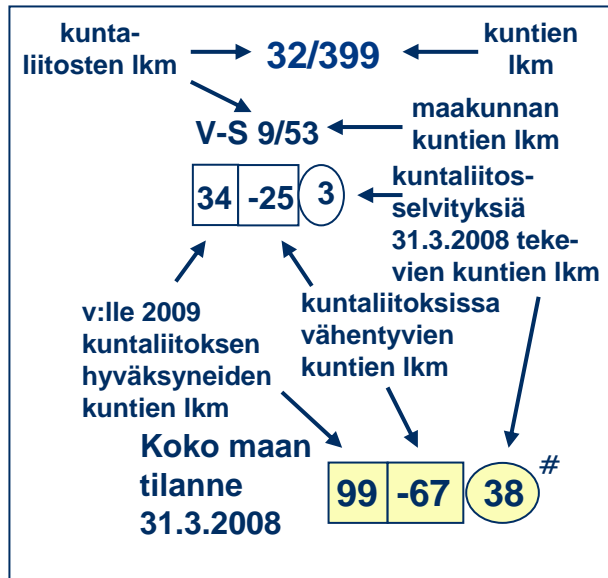

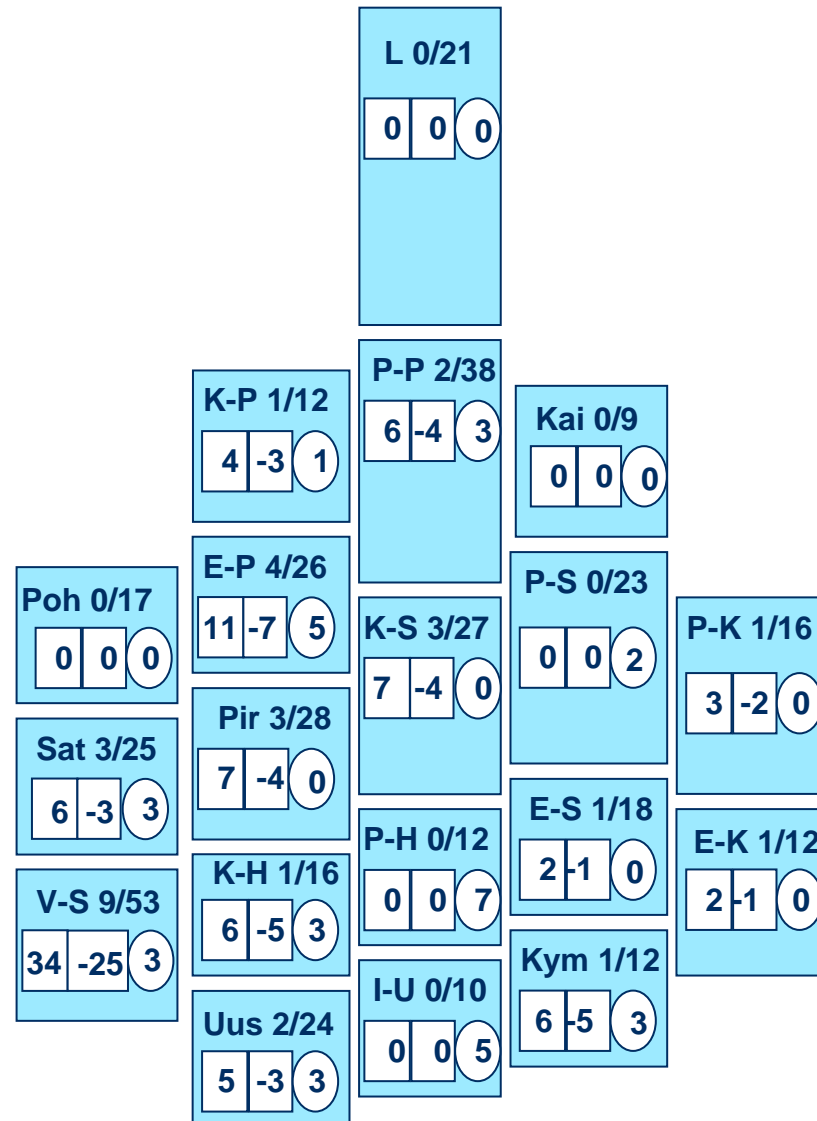
**KOUVOLA 2009 -
VALTUUSTOSEMINAARI**
Kouvola 10.4.2008

Toimitusjohtaja Risto Parjanne

Kuntien kuntaliitokset 1.1.2009 ja käynnissä olevat kuntajakoselvitykset maakunnittain 31.3.2008

Noormarkku on kahdessa selvityksessä, mutta lasketaan vain yhteen kertaan

Yli 20 000 asukkaan monikuntaliitokset 1.1.2009

Monikuntaliitos	Kunta- määrä	Asukas- määrä ⁽¹⁾	Maapinta- ala (km ²)
1. Salo	10	54 200	1 980
2. Kouvola	6	89 500	2 560
3. Hämeenlinna	6	65000	1 796
4. Kokkola	4	44 800	1 444
5. Jyväskylä	3	125 300	1 171
6. Joensuu	3	72 200	2 382
7. Seinäjoki	3	54 700	1 432
8. Raasepori ⁽²⁾	3	28 600	1 148
9. Sastamala ⁽³⁾	3	24 500	1 292

(1) Asukasmäärä 31.12.2006 (pyöristys täyteen sataan)

(2) Tammisaari suurin keskus

(3) Vammala suurin keskus

Kuntien yhdistymispäätökset ja käynnissä olevat kuntajakoselvitykset

31.3.2008 - Luottamuselimestä tehty päätös käynnistymisestä

Kahden (2) kunnan selvitykset:

1. Kuopio (91 000) - Karttula (3 600)
2. Kauhajoki (14 500) – Isojoki (2 500)
3. Oulu (130 200) - Yli-li (2 200)
4. Noormarkku (6 100) – Pomarkku (2 500)
5. Pori (76 200) – Noormarkku (6 100)
6. Kalajoki (9 300) – Himanka (3 000)
7. Karjalohja (1 500) – Lohja (37 000)

Väkiluku 31.12.2006

YHT. 94 600 as.
YHT. 17 000 as.
YHT. 132 400 as.
YHT. 8 600 as.
YHT. 82 300 as.
YHT. 12 300 as.
YHT. 38 500 as.

Kolmen (3) kunnan selvitykset:

8. Hamina (21 800) - Virolahti (3 600) – Miehikkälä (2 400)
9. Alavus (9 500) - Kuortane (4 200) - Töysä (3 200)
10. Lieto (15 400) - Aura (3 700) – Tarvasjoki (2 000)

YHT. 27 800 as.
YHT. 16 900 as.
YHT. 21 100 as.

Neljän (4) kunnan esiselvitys:

11. Hyvinkää (44 300) - Riihimäki (27 500) - Hausjärvi (8 500) - Loppi (8 000)

YHT. 88 300 as.

Viiden (5) kunnan erityinen selvitys:

12. Loviisa (7 400) - Pernaja (4 000) - Ruotsinpyhtää (2 900) - Liljendal (1 400) - Lapinjärvi (2 900)*

YHT. 18 600 as.

*Ministeriön asettama erityinen kuntajakoselvitys on meneillään Loviisan seudulla.

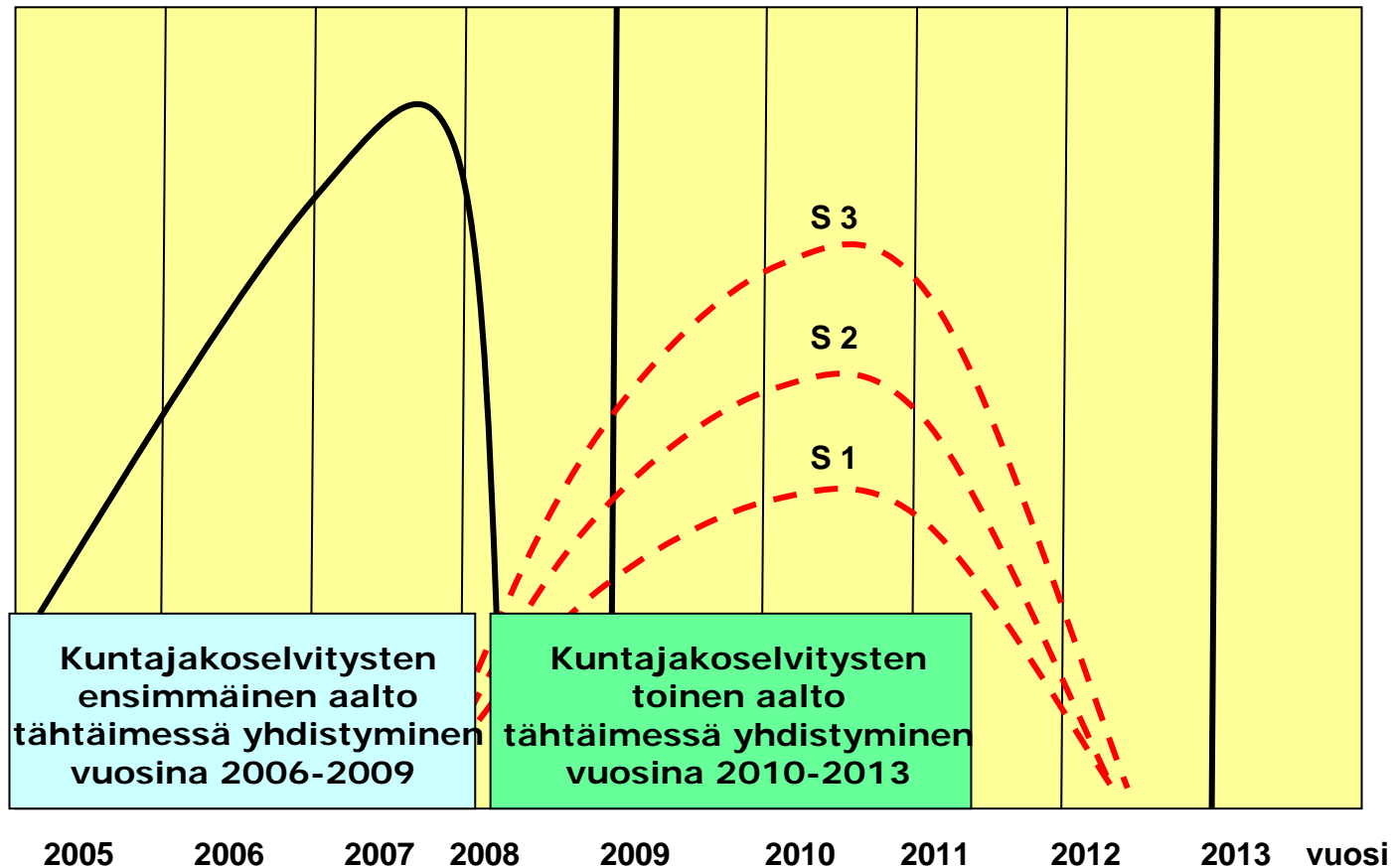
Seitsemän (7) kunnan esiselvitys:

13. Lahti (98 800) - Hartola (3 600) - Hollola (21 300) - Hämeenkoski (2 100) - Kärkölä (5 000) - Nastola (14 900) – Padasjoki (3 600)

YHT. 149 300 as.

Käynnissä 31.3.2008 yhteensä 13 selvitystä ja niissä on mukana 38 kuntaa.

Kuntajakoselvitysten kaksi isoa aaltoa

Se, mikä kolmesta ”skenaariosta” toteutuu, riippuu lähinnä kuudesta (6) tekijästä:

1. Kuinka vahvasti Paras etenee valtiovallan, kuntien ja Kuntaliiton yhteisenä uudistusprosessina 2008-2009?
2. Millaisia kokemuksia saadaan ensimmäisen aallon kuntien yhdistymisen valmistelusta ja toteutuksesta?
3. Millaisia kokemuksia saadaan yhteistoiminta-alueiden valmistelusta ja toteutuksesta?
4. Kuinka vahvasti kuntien toimintaympäristön muutospainheet alkavat realisoitua lähestyessä 2010-lukua?
5. Kuinka paljon alueiden välinen kilpailu kiristyy, kun kuntarakenne muuttuu?
6. Kuinka paljon kunnista löytyy yhteistä tahtoa ja poliittista yhteisymmärrystä?

Kuntien yhdistymisen mekaaninen ja strateginen lähestymistapa

Mekaaninen lähestymistapa	Strateginen lähestymistapa
1. Nykyhetken toimintaympäristöön keskittyvä	1. Tulevaisuuden toimintaympäristöön keskittyvä
2. Kuntien eroja painottava	2. Kuntia yhdistäviä ja täydentäviä tekijöitä painottava
3. Kuntien itsenäisyyttä korostava	3. Kuntien elinvoimaa korostava
4. Yhdistymisen mieltäminen itseisarvoksi	4. Yhdistymisen mieltäminen strategiseksi ratkaisuksi
5. Minimimuutoksesta lähtevä	5. Riittävän suuresta muutoksesta lähtevä
6. Yhdistymisen toteutusta vähättelevä	6. Yhdistymisen toteutusta korostava
7. Vanhoja toimintatapoja soveltava	7. Uusia toimintatapoja hyödyntävä
8. Rutiinijohtamiseen keskittyvä	8. Muutosjohtamiseen keskittyvä
9. Niukkaa tiedotusta käyttävä	9. Vahvaa viestintää käyttävä
10. Kuntastrategiatyötä rutiinipohjalta käyttävä	10. Kuntastrategiatyöhön panostava

Elinvoimaisuuden osatekijöitä

- Elinkeinorakenne/yritystoiminta
- Osaaminen
- Julkinen talous
- Väestö- ja ikärakenne
- Sosiaalinen koheesio ja palvelut
- Ympäristö/infra
- Sijainti

KUNNAN ELINVOIMAISUUDEN OSATEKIJÖITÄ JA MITTAREITA

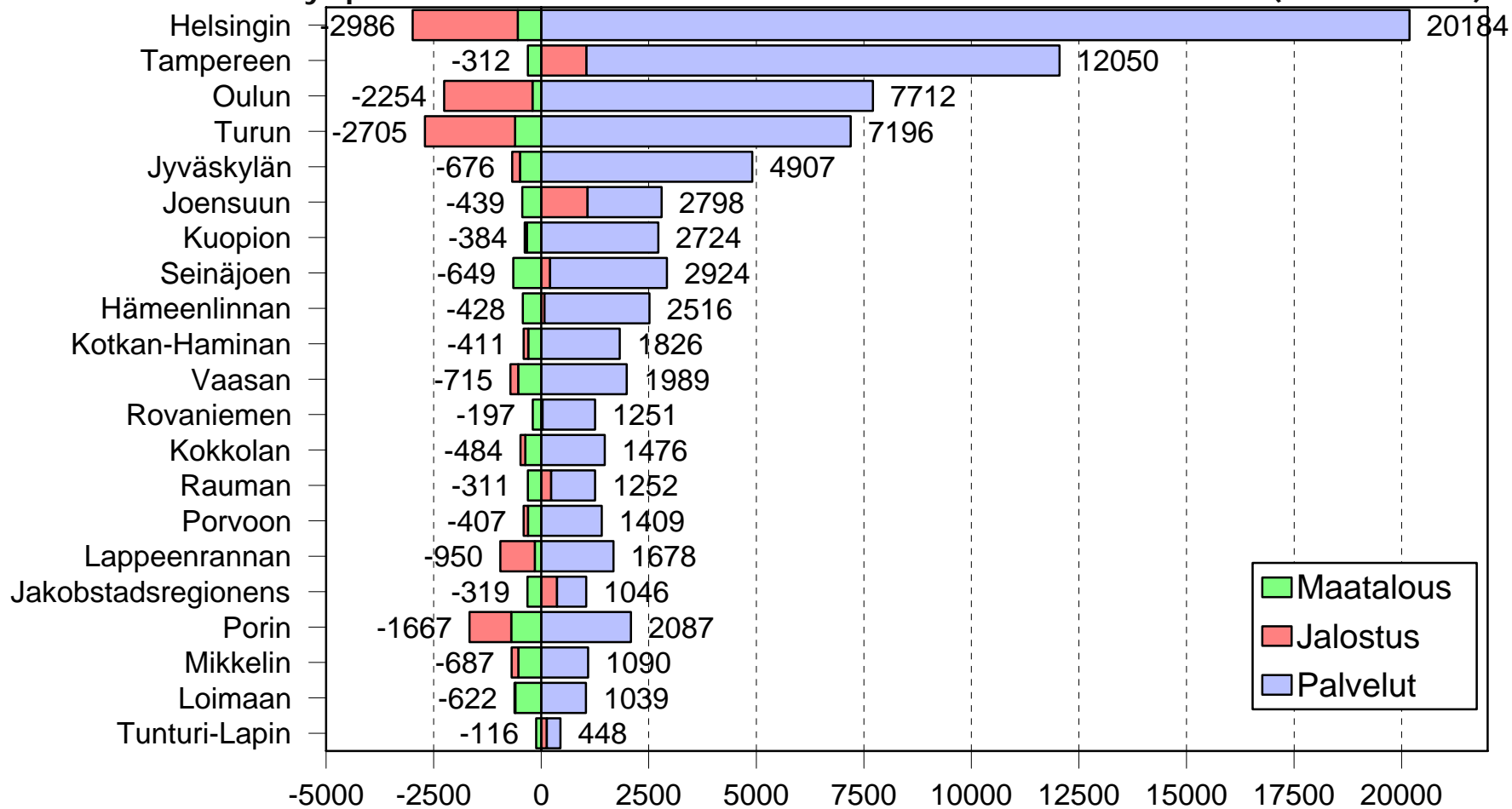
Julkinen talous	Yritystoiminta	Työllisyys	Väestö	Osaaminen	Sos. koheesio	Ympäristö
Tulopohja - bkt / as. - tularakenne (lajit) - äyrin hinta - äyrit / as.	Infrastruktuuri - sijainti ja yhteysverkot - tontit ja tilat - hintataso - tekniset palvelut	Työllisyys - työllisyysaste - työttömyysaste - avoimet paikat - kohtaanto	Asukkaat - lkm - ikärakenne	Koulutustarjonta - oppilaitokset - opp.paikat - tutkinnot - kohtaanto	Tuloerot - tulot / as. - sisäiset tuloerot	Yhdyskunta- rakenne - infrastruktuuri - taajama-aste
Menorakenne - julk. kulutus - sosiaaliturvamenot (KELA, työeläkkeet)	Yritysrakenne - lukumäärä - toimialarakenne - haavoittuvuus	Työp. laatu - lv. / hk. - palkat /hk.	Huoltosuhte - akt. / pass. väestö	Yritysyhteistyö - oppil. / yritykset	Toimeentuloturva - menot / as. - toimeentulotuki- menot/työtön	Infrastruktuuri - sijainti ja yhteysverkot - tekninen huolto
Kuntatal. kestävyys - vuosikate/as. - valtionos. % - alijäämät - velka / tulot	Yksityiset palvelut - monipuolisuus - tuottavuus	Pendelöinti - työpaikkaomavara- isuus	Ostovoima - tulot / as. - kotip. uskollisuus	T&K –panokset - % / bkt	Työllisyyserot - kunnan sisällä - pitkäaikaist. % - nuorisotyött.%	Asuminen - asumisväljyys - hintataso
Julkkiset palvelut - saatavuus - laatutaso - tuottavuus - työvoimaosuus	Yrityspalvelut ja - verkostot - panokset /as. - kattavuus - alihankintaverk.	Työvoimapalvelut - hk / työttömät - panokset / as. - monipuolisuus	Asiointi - suuntautuminen	Koulutuspanokset - menot / as. - tutkinnot / as.	Osallistuminen - äänestys-% - järjestöaktiivisuus	Liikenne - liikennevolyymit - joukkoliikenneos. - onnettomuudet
Investointiaste - inv. / menot	Kansainvälisyys - viestiaste - vientiyritykset	Työvoiman liikkuvuus	Muuttoliike - nettomuutto/as.lu ku	Tietoyhteiskunta - internet-yht. - menot tieto- ja viestintätekn./as.	Sosiaalinen pääoma - mittari?	Jätehuolto - yhdyskuntajäte - käsittely
Hankinnat - ulkoistusaste - P&P:t - innovatiivisuus	Kilpailukyky - henkilöstön keh. - liikevaihdon keh. - tuottavuus	Työttömyysturva	Monikulttuurisuus - maahanmuuttajie n osuus	Innovatiivisuus - patentit		Energiatehokkuus - energian käyttö / alue-bkt
Innovatiivisuus - kehitt.hankkeet - palvelumallit	Innovaatiokapasiteetti - tutkimusyksiköt - T&K -panokset					Ympäristön laatu - päästöt, laskeumat - vesistöjen tila - pohjavesien tila

Menestystekijöitä: Yritysten kilpailukyky, työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaanto, innovaatiokapasiteetti, yhdyskuntarakenteen tehokkuus, palvelujen tuottavuus, kumppanuus ja sosiaalinen pääoma, osallisuuden tunne ja omistajuus, priorisointi.

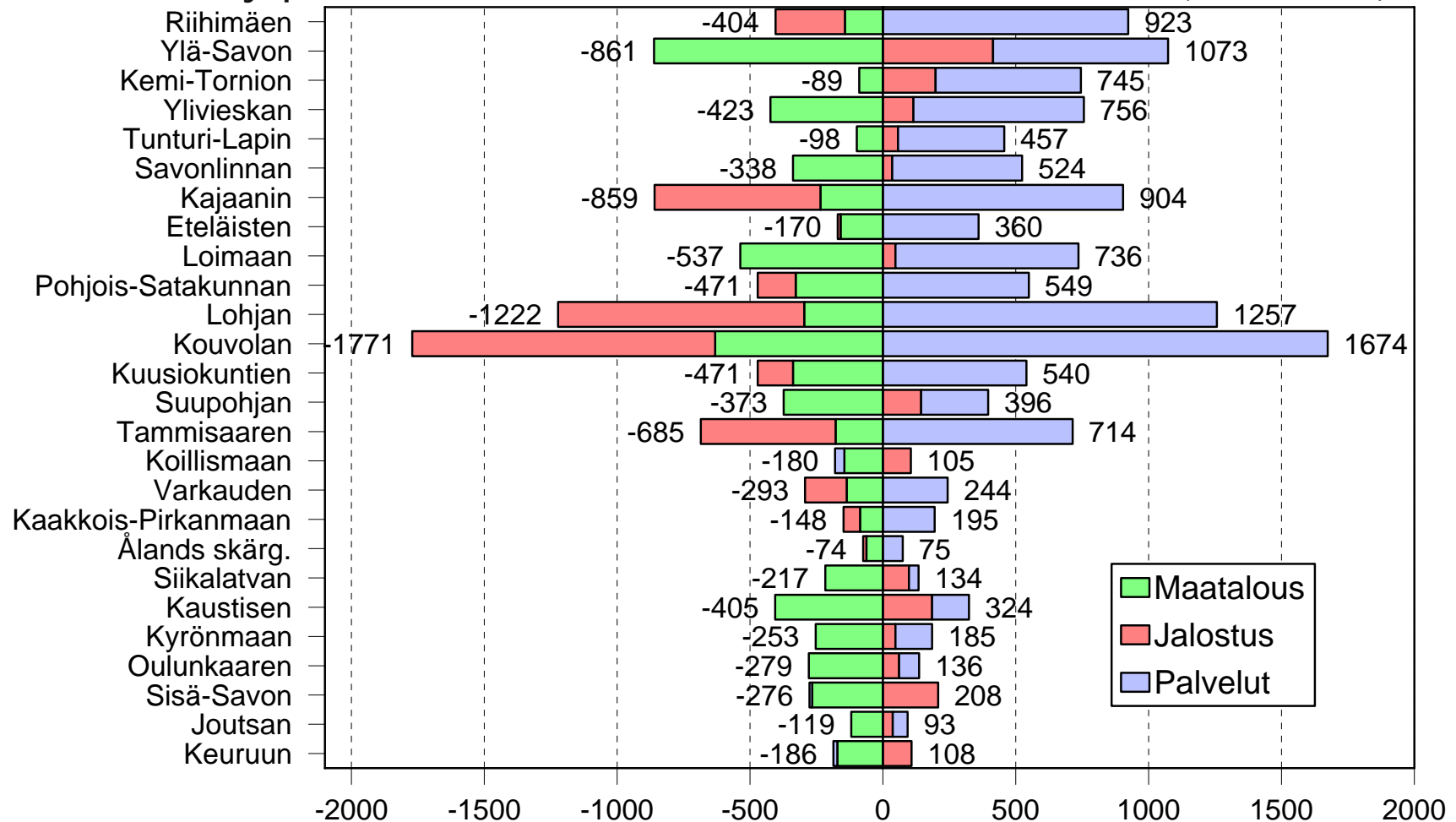
Kunnan rooli paikallistalouden kehittämisessä

- Poliittinen johtaja
- Alueellisten kehittämistavoitteiden määrittelijä
- Kumppanuusverkoston kokoaja
- Yhteisen tahtotilan luoja
- Hankkeiden mahdollistaja, edellytysten luoja, tarvittaessa toteuttaja
- Oman toimialansa ja hallinnon asiantuntija
- Ei yrittäjä, ei yritysrisikin kantaja

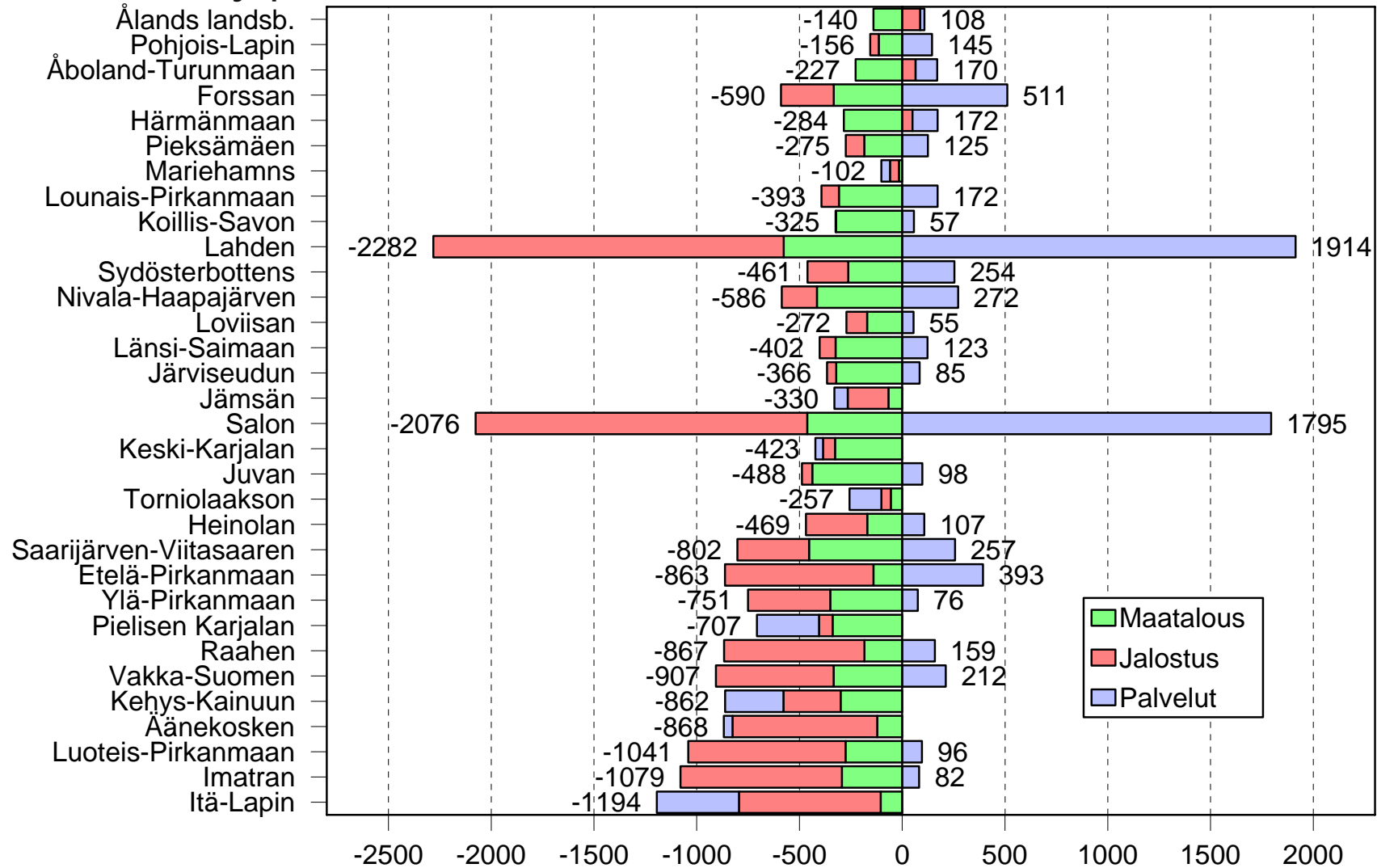
Kuvio 6.4 Työpaikkamuutos toimialoittain seutukunnittain 2000-2005* (abs.muutos)

Kuvio 6.5 Työpaikkamuutos toimialoittain seutukunnittain 2000-2005* (abs.muutos)

Kuvio 6.6 Työpaikkamuutos toimialoittain seutukunnittain 2000-2005* (abs.muutos)

Kuntien elinkeinopoliittisia valintoja

PASSIIVISET

Onnelliset, "vapaamatkustajat"

- "kultalusikka suussa"
- hyvät veronmaksajat, turvattu talous
- nuori, lisääntyvä väestö
- hyvä sijainti, kehittyvä ympäristö
- paljon yksityisiä investointeja
- turvattu tulevaisuus
- "hyvän" jakajia riittää

Menettäjät

- pelimerkit lopussa
- väki vähenee, veronmaksajat kaikkoavat
- vaihtoehdot vähenevät
- riippuvuus ulkopuolisista kasvaa
- riskit kasvavat, uskallus vähenee
- päätökset vasta pakon edessä
- päättäjäjoukko harvenee

AKTIIVISET

Reaktiiviset

- lähiympäristön muutokset ohjaavat
- reagoivat silloin, kun tilanne vaatii
- seuraavat usein toisten esimerkkiä
- strategia perustuu toteutuneeseen
- "vain turvallisia ratkaisuja"
- toimintavaihtoehdot rajattu
- resurssit sidottu palveluihin

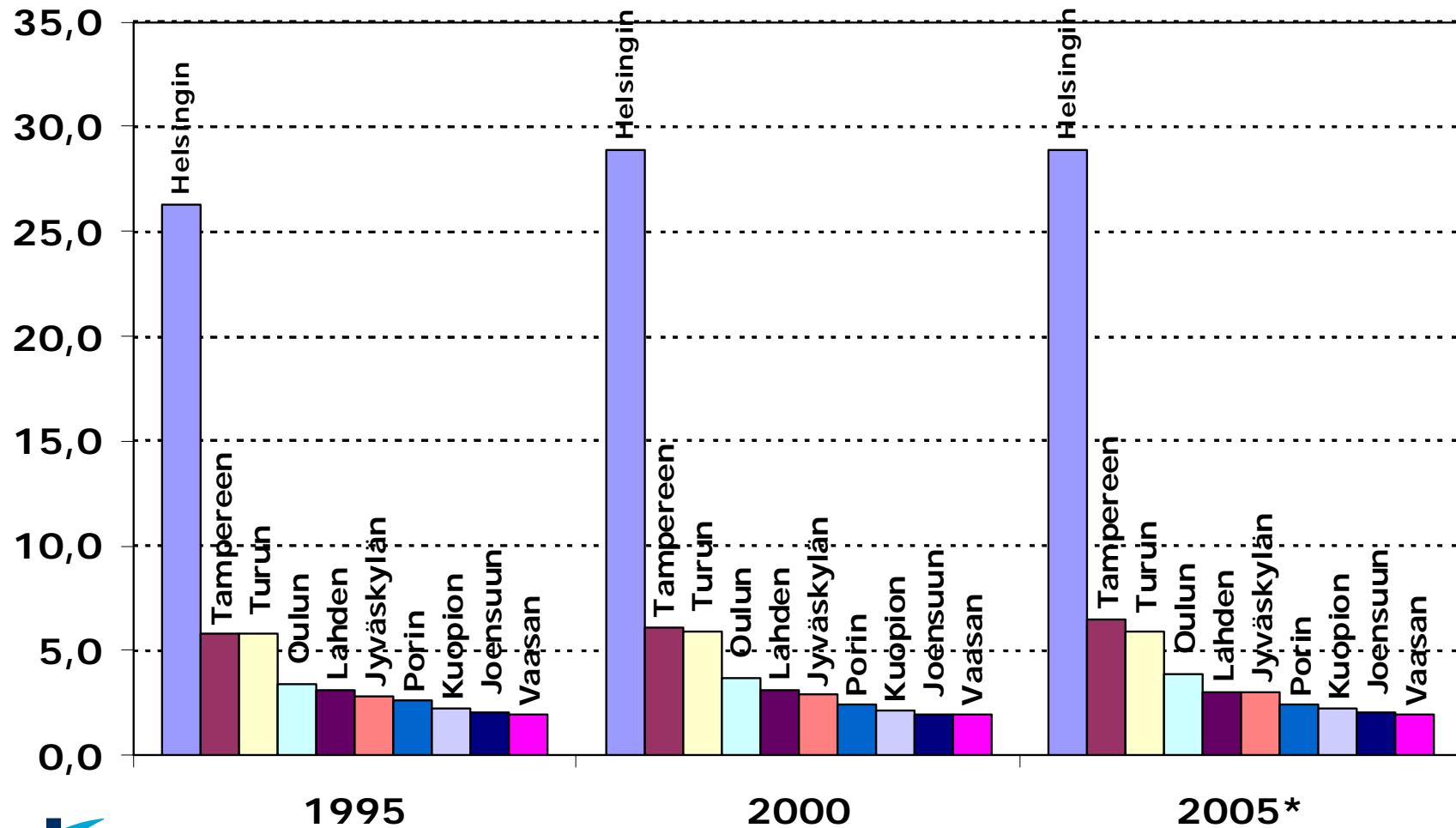
Proaktiiviset

- analysoivat olevaa ja tulevaa
- tutkivat etenemisen vaihtoehtoja
- tarttuvat nopeasti mahdollisuuksiin
- rakentavat strategisia kumppanuuksia
- priorisoivat ja tekevät omaehtoisia, rohkeitakin valintoja
- vahva sosiaalinen pääoma, keskustelu ja luottamus
- monimuotoiset kumppanuusverkostot

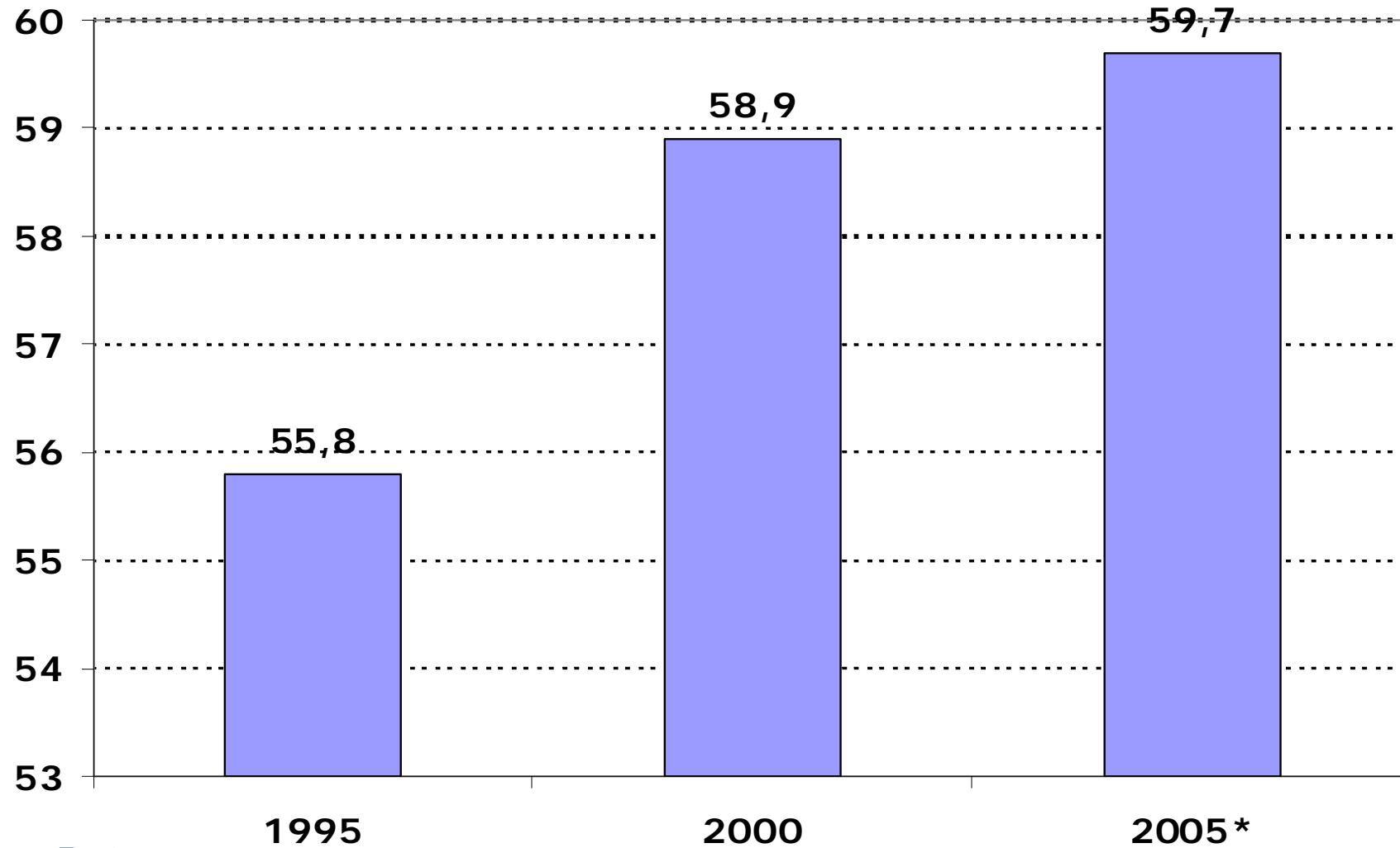
Kunnan PARAS elinkeinopolitiikka

- Asiakkaiden tarpeet palvelujen järjestämisen lähtökohdaksi
- Toimintakykyisen kunnan perusedellytyksenä ovat omat verotulot
- Verotulojen taustalla ovat kilpailukykyiset yritykset
- Kehittämistyöllä tulee olla entistäkin vahvempi kytkeä kuntatalouteen
- Oma rooli ja panostukset arvioitava realistisesti (osaaminen, riskit)
- Kunnan elinkeinopolitiikasta paikallistalouden kilpailukykyyn kehittämiseen
- Kilpailukykyyn kannalta on olennaista, kuinka tuottavasti alueen tuotannontekijät (ml. työvoima) jaetaan osapuolten kesken
- Integroiva näkökulma: julkinen talous, yritystoiminta, työllisyys, koulutus,
- Paikallisen lähestymistavan lisäarvot hyödynnettävä (omat tarpeet ja resurssit, paikallistuntemus, paikalliset markkinat, sos. pääoma)
- Kumppanuudesta keskeinen toimintatapa
- Innovatiivinen P&P –yhteistyö, esim. hankinnoissa

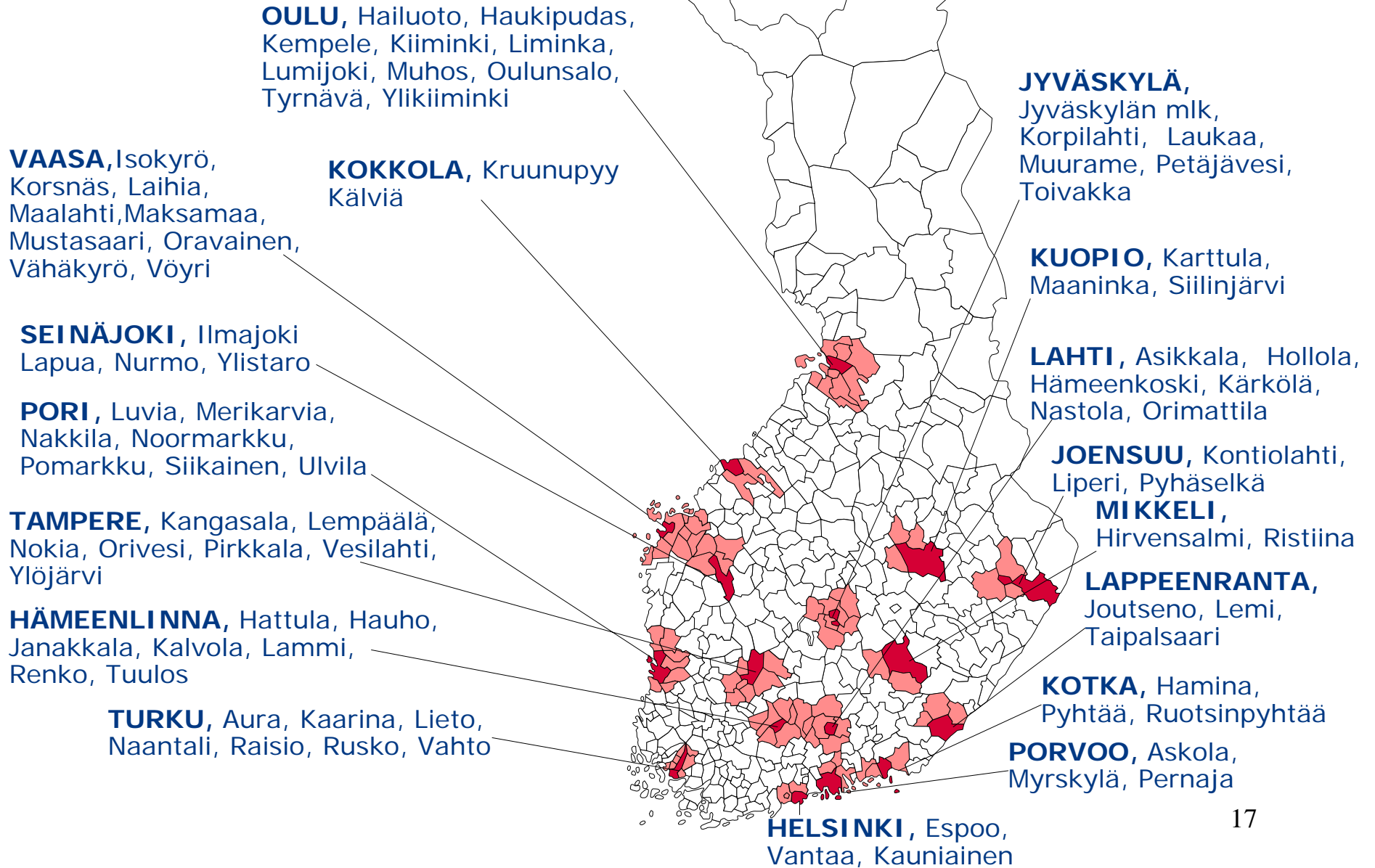
Kymmenen suurimman työpaikkaseutukunnan osuus maan kaikista työpaikoista

Kymmenen suurimman työpaikkaseutukunnan osuus maan työpaikoista

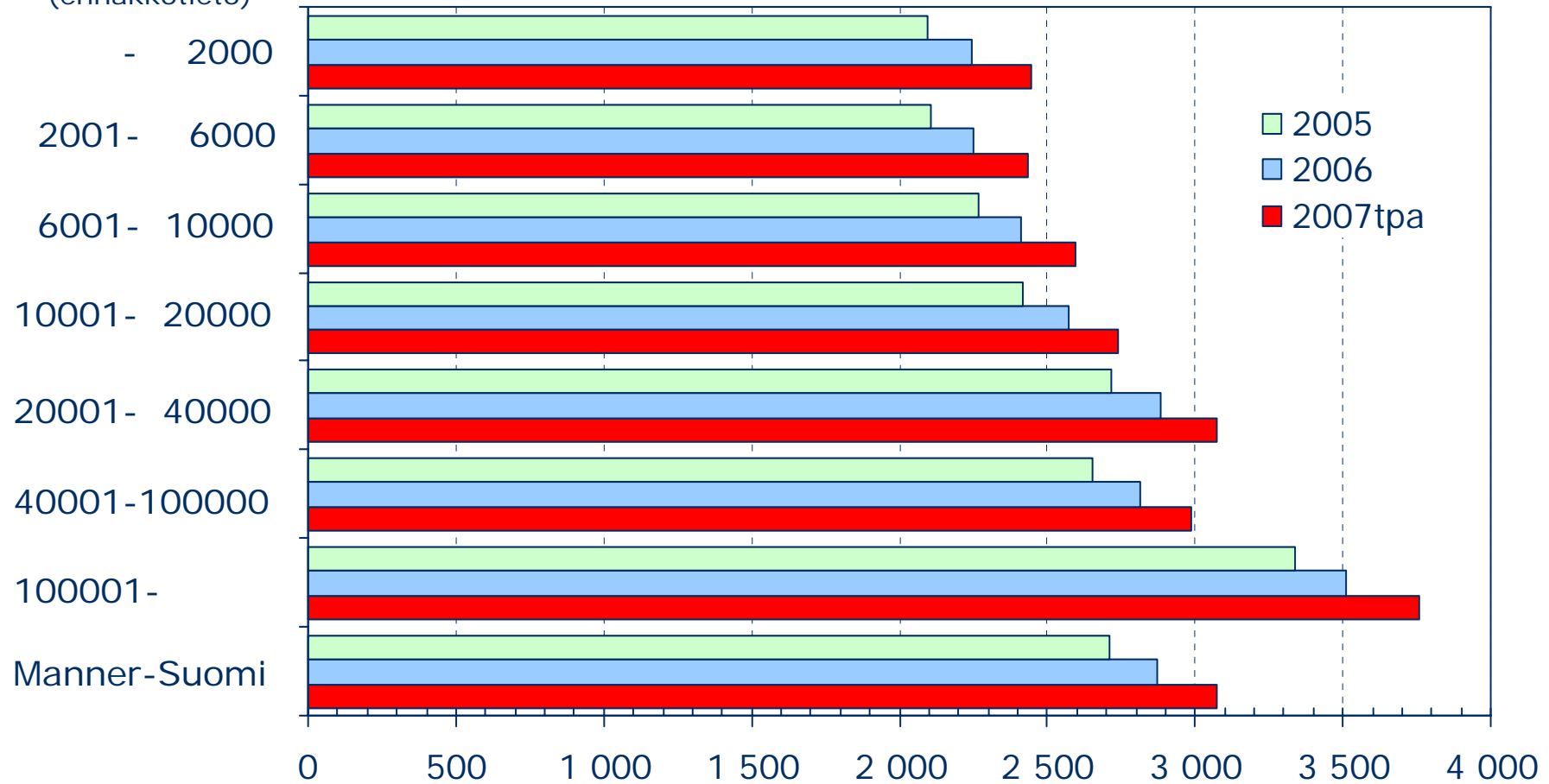

Kunnat, joilta vaaditaan suunnitelma seudullisesta yhteistyöstä

Kuntien verotulot kuntakoon mukaan Manner-Suomen kunnissa 2005-2007, €/as.

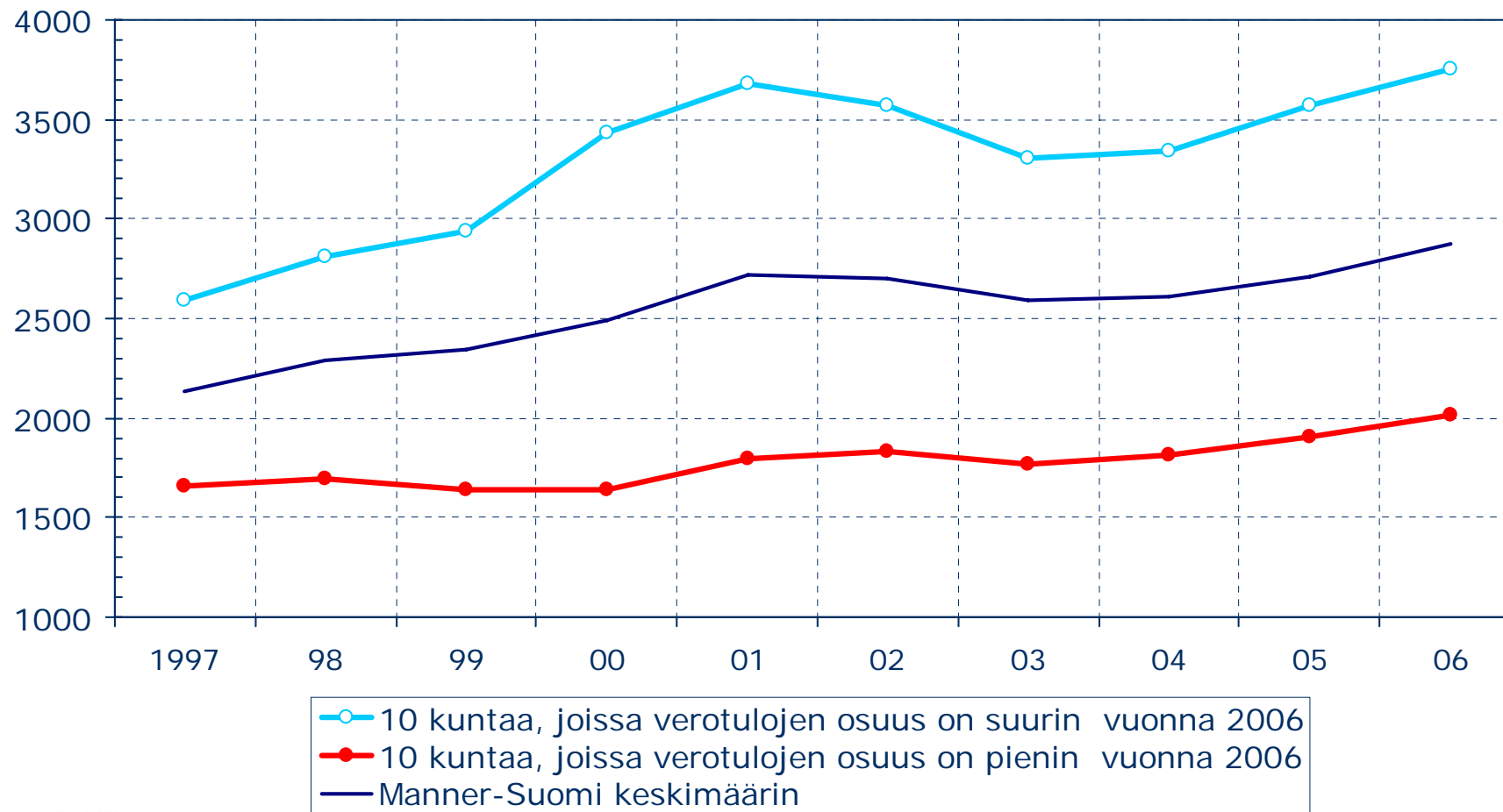
Kunnan asukasluku
31.12.2007
(ennakkotieto)

Verotulojen kehitys kunnissa, joissa verotulojen osuus käyttötuloista on suurin/pienin, €/as.

Käyttötulot = verotulot + valtionosuudet + toimintatulot

€/as.

Kilpailukyvyn kehittäminen

- Julkisen sektorin rooli keskeisempään asemaan kilpailukyvyn nostamisessa.
- Kumppanuutta valtion ja eri osapuolten kesken lisätään mm. kansallisten ohjelmien valmistelussa.
- Laaja-alaista näkemystä innovaatiopolitiikassa tuetaan.
- Osaamispääoman kehittäminen keskeistä.
- Yleishyödyllisten palveluiden merkitystä markkinoilla tuetaan.

Kilpailukyvyn kehittäminen

- Maan parhaat aivot valjastetaan kuntien ja alueiden avuksi hakemaan rakennemuutoksessa menetettyjen työpaikkojen tilalle uusia.
- Haetaan uusia ratkaisuja mm. teknologian ja kysynnän avulla lisätä kuntapalveluiden tuottavuutta.
- Vahvistetaan kuntien hankintayhteistyötä.
- Tuetaan sosiaalista yrittäjyyttä.
- Elinkeinpolitiikka nostetaan kunnan strategian pohjakiveksi.